

HOJA ZA ČLOVEKOM

SILVO ŠINKOVEC

Sredi poletja se je od nas poslovil dr. Franc Pediček.⁷ S tega sveta mu je na drugi svet pomagala stopiti pljučnica. Na ljubljanskih Žalah smo se od njega poslovili v ponedeljek, 4. avgusta 2008. V slovo so mu spregovorili Marija Žabjek, predsednica *Društva katoliških pedagogov Slovenije*, dr. Zoran Jelenc s *Filozofske fakultete (Oddelek za andragogiko)* in Milan Knep, župnik v župniji Ljubljana Moste.

V dnevih slovesa smo se srečevali ob njem različni ljudje. Mnogim je bil profesor. Njegovi bivši gimnazijci so se ga z veseljem in s spoštovanjem spominjali. Pediček je bil 'dežurni' predavatelj. Imel je predavanja za starše, učitelje in razne skupine. Skoraj vsako leto je napisal kako knjigo. Užival je v pedagoškem delu. Ob prof. Gogali se je nalezel pedagoškega *erosa*. Bil je ustvarjalen strokovnjak in človek, ki so ga ljudje radi poslušali. Ni pa bil brez zahtev in z njim ni bilo vedno lahko sodelovati.

Za dr. Pedička sem slišal v sedemdesetih letih, ko sem bil gimnazijec. O njegovem preganjanju in utišanju mi je pripovedoval znanec, ki je takrat študiral v Ljubljani. Informacija se me je globoko dotaknila. Ob tem in podobnih dogodkih sem začutil, da ne živim v državi, kjer je človek svoboden, ampak v državi, kjer se mu vsak trenutek lahko zgodi kaj hudega, če se državnim oblastem ne upogne. Mnogo kasneje sem zvedel več o dr. Pedičku, največ pa iz osebnih pogovorov z njim in iz njegovega zadnjega dela *Moja hoja za pedagogiko*.

Ko sem postal urednik revije *Vzgoja*, sem se šel posvetovat tudi z njim. Res potrebujemo novo revijo na pedagoškem področju? Kakšno revijo? Za koga? V tistem pogovoru leta 1999 je podprl idejo o novi reviji. Uredništvu se je zdelo prav, da dr. Pediček postane prvi sogovornik za Naš pogovor. Pristal je. Čez nekaj let, ko je izšlo že kar nekaj števil, mi je rekel, da mi ni verjel. Ni verjel, da bomo revijo res postavili na noge. Ni verjel, da je v deželi že toliko svobode, da je to možno storiti. Dejal je: »Moram se izpovedati, dvomil sem. Nisem vam verjel. Toda, sedaj vam čestitam.« Kdor je poznal tega moža, ve, da je dolga leta nosil s seboj strah. Strah ni prišel iz nič, ampak je bil posledica dolgoletnega onemogočanja, sramotjenja in preganjanja. Po šolskih zbornicah so hodili naročeni strokovnjaki, ki so pripovedovali, kako nevaren je Pediček za državo. Udarec za udarcem. Ko je bil že v svobodni Sloveniji predlagan, da postane član SAZU, so mu očitali, da ima premalo tujih referenc. Res jih je imel premalo, toda po krivdi ljudi, ki so ga utišali

⁷ Besedilo je bilo napisano v letu smrti Franca Pedička (2008) ter objavljeno v reviji *Vzgoja*, X, št. 39, str. 1.

in mu prepovedali objavljanje. »Bil sem nekako tihotno zadovoljen, saj mi je častna neizvolitev pomenila več kakor od koga oporekana in zavidana izvolitev« (Moja hoja za pedagogiko: 14).

Predsednik RS dr. Janez Drnovšek je 2005 dr. Franca Pedička »odlikoval z *zlatim redom za zasluge* za življenjski prispevek k pedagogiki in demokratizaciji slovenske družbe ter utemeljevanju razumevanja pomena narodne identitete«. Ministrstvo za šolstvo in šport mu je 2007 podelilo najvišjo državno pedagoško nagrado za življenjsko delo na področju vzgoje in izobraževanja. Pedičku pedagogika »ni pomenila samo poklicnega poslanstva, ampak ji je posvetil vse svoje življenje«. DKPS mu je lani podelilo naziv častni član Društva. Všeč mi je misel dr. Jožeta Ramovša, da bi si Pediček zaslužil nagrado za spodbujanje sožitja med ljudmi; že zapis *De profundis* iz *Močnika revolucije* bi bil zadosten razlog.

Pedičkova pedagogika je izhajala iz osebe in se k njej vračala. Ni se mogel sprijazniti s kolektivismom niti z državnim monopolom nad idejami in nad ljudmi. Svoboda in spoštovanje vsakega posameznika sta bili srčika njegove misli. Človek v svoji enkratnosti in ustvarjalnosti je predstavljal zanj cilj vzgoje. Sledil je človeku, spoznaval človeka in mu služil. Za to je plačal visoko ceno. Pa nič zato. »Vsi nesporazumi, sporeki in trki so ničevi vpričo vrednosti te zvestobe človeku kot izhodišču in sklepu vse moje vzgojno-izobraževalne prakse in vsega mojega pedagoškoteoretičnega deleža v slovenskem človekoslovnem kozmosu« (Moja hoja za pedagogiko: 18).